גליון 231
פקודי - החודש
תשפ"ה

דעם רבינ'ס מעשיות

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

דעם רבינ'ס משלים

דֶער פַאַרְשֶׁעמְטֶער קַאַרְגֶער

אִינְדְרוֹיסְן פוּנֶעם פְּרֶעכְטִיגְן הוֹיז פוּן דֶער גְבִיר ר' אֶפְרַיִם, שְׁטֵייט דָארְט ר' שְׁלֹמֹה פַאַרְשֶׁעמְט מִיט אַ צֶעבְּרָאכְן הַארְץ, עֶר הָאט נָארְוָואס גֶעבֶּעטְן הִילְף פוּנֶעם גְבִיר עֶר זָאל קֶענֶען צָאלְן דִי שְׁוֶוערֶע קָאסְטְן פַאר דִי הֵיילוּנְג פוּן זַיין קְרַאנְקְן זוּן, אָבֶּער עֶר הָאט לַיידֶער נִישְׁט בַּאקוּמֶען קַיין שׁוּם פְּרוּטָה, עֶר קֶען זִיךְ נִישְׁט אָפְּטֵיילְן פוּן זַיין וֵוייטָאג. וִוידֶער גֵייעֶן אַרוֹיס צְוֵויי גַבָּאֵי-צְדָקָה פוּנֶעם גְבִיר'ס שְׁטוּב, עֶס שְׁרַייעֶן אַרוֹיס פוּן זֵייעֶרֶע מַיילֶער פֶּעךְ אוּן שְׁוֶועבְל אוֹיף דֶער קַארְגֶער גְבִיר וָואס קֶען רוּאִיג אוֹיסְהַאלְטְן דֶעם גַאנְצְן שְׁטָאט מִיט זַיין רַייכְקַייט, אָבֶּער עֶר אִיז נִישְׁט גְרֵייט צוּ בַּאפְרֵייעֶן אֲפִילוּ אַ קְלֵיין פְּרוּטָה פוּן זַיין בֶּערְזְל אוּן זַיין פַארְמַאכְטֶע טַאשׁ.

"אַזַא קַארְגֶער... אַזַא קַארְגֶער... זַיין גַאנְצֶע עֲשִׁירוּת אִיז גָארְנִישְׁט וֶוערְד, אַ שְׁלֶעכְטִיגְקַייט פוּן אַ מֶענְטְשׁ, עֶר אִיז נִישְׁט גְרֵייט צוּ עֶפֶענֶען זַיין טַאשׁ. וָואס הָאט עֶר פוּן זַיין פַארְמֶעגְן?.. אַלֶעס נָאר פַאר זִיךְ אוּן זֶעך...

"אַזַא קַמְצָן... אַזַא קַמְצָן... זַיין גַאנְצֶע רַייכְטוּם אִיז גָארְנִישְׁט וֶוערְד, וִוי קֶען מֶען זַיין אַזוֹי בִּיטֶער, נִישְׁט זַיין גְרֵייט צוּ עֶפֶענֶען דֶעם בֶּערְזְל. וָואס הָאט עֶר פוּן זַיין גַאנְצְן עֲשִׁירוּת וֶוען אַלֶעס פַאקְט עֶר פַאר זִיךְ אוּן זָארְגְט זִיךְ נָאר פַאר דִי אֵייגֶענֶע טַאשׁ... מֶען מֶעג טְרַאכְטְן אוֹיךְ פוּן אָרִימֶעלַייט, צֶעשְׁלִיסֶענֶע עֲנִיִּים וֶועלְכֶע קֶענֶען נִישְׁט קוֹיפְן קַיין מֶעל אוֹיף שַׁבָּת?...

אַזוֹי אִיז ר' אֶפְרַיִם גֶעוֶוען אָפְּגֶעפְרֶעגְט אוּן פַאַרְשֶׁעמְט אִין דִי אוֹיגְן פוּן דִי עַסְקָנִים פוּן שְׁטָאט אוּן אַלֶע אִירֶע אַיינְוואוֹינֶער וֶועלְכֶע הָאבְּן כְּסֵדֶר אִים בַּארֶעדְט אוּן זִיךְ דֶערְוַוייטֶערְט פוּן אִים אוּן זַיינֶע אוּמְרֶעכְטֶע אוֹיפְפִירוּנְג.

גֶעוֶוען אִיז אַ טָאג, מֶען הֶערְט אַ שְׁמוּעָה אִין שְׁטֶעטְל אַז דֶער גְבִיר ר' אֶפְרַיִם הָאט אִיבֶּערְגֶעלָאזְט דֶער וֶועלְט. וֶוער גֵייט אִים בַּאגְלֵייטְן צוּ זַיין לֶעצְטֶע רוּ? אֵיינְצֶעלְנֶע זֶענֶען גֶעקוּמֶען מִיט אַ אָנְגֶעבְּלָאזֶענֶע מִינֶע אוֹיף זֵייעֶר פָּנִים, אוֹיךְ בַּיים לְוָיָה הָאט זִיךְ גֶעהֶערְט שִׁישְׁקֶעַרייעֶן אִיבֶּער זַיינֶע קַארְגְשַׁאפְטְן. " נוּ, וָואס הָאט עֶר פוּן זַיין גַאנְצֶע רַייכְקַייט וָואס בַּאגְלֵייט אִים נִישְׁט אִין קֶבֶר? גָארְנִישְׁט מִיט גָארְנִישְׁט! זַיין גַאנְצְן לֶעבְּן הָאט עֶר נִישְׁט גֶעטֵיילְט, נִישְׁט גֶעגֶעבְן, זִיךְ נִישְׁט גֶערֶעכְנְט מִיט זַיינֶע בְּרוּדֶער.." אַזֶעלְכֶע זִינְגֶערַייעֶן הָאבְּן זִיךְ גֶעהֶערְט.

אַ קוּרְצֶע צַייט נָאךְ זַיין פְּטִירָה, הָאבְּן זִיךְ גֶעהֶערְט גֶעוַואלְדֶערַייעֶן פוּן נָאךְ אוּן נָאךְ אָרִימֶעלַייט וֶועלְן זֶענֶען צַאמְגֶעבְּרָאכְן. דַאן הָאט זִיךְ דֶער סוֹד אַנְטְפְּלֶעקְט אַז דֶער בַּאוואוּסְטֶער 'קַארְגֶער' פְלֶעגְט אַלֶע יָארְן טֵיילְן גְרוֹיסֶע צְדָקוֹת אוּן שְׁטִיצְן דִי אָרִימֶע מִשְׁפָּחוֹת בַּאשֵׁיידְן קֵיינֶער זָאל נִישְׁט וִויסְן. עֶר הָאט בַּאפוֹילְן דֶעם גֶעשֶׁעפְסְטְמַאן גֶעבְן מֶעל פַאר שַׁבָּת אוּן אַלֶע גֶעשְׁמַאקֶע מַאֲכָלִים פַאר נוֹיטְבַּאדֶערְפְטִיגֶע מִיט אַ שְׁבוּעָה אַז קֵיינֶער אִין דֶער וֶועלְט טָאר פוּן דֶעם נִישְׁט וִויסְן אוּן רֶעדְן אִיבֶּער דֶעם.

דִי זֶעלְבֶּע הָאט עֶר גֶעטוּן מִיט אַלֶע אַנְדֶערֶע גֶעשֶׁעפְטְן אוֹיף דֶעם גַאנְג הָאט עֶר בַּאזָארְגְט אַלֶע אָרִימֶעלַייט אוּן זֵיי גֶעשְׁפַּייזְט. וִויבַּאלְד עֶר הָאט בַּאשְׁוואוֹירְן אַלֶע גֶעשֶׁעפְטְן זָאלְן נִישְׁט אַנְטְפְּלֶעקְן זַיינֶע גוּטֶע מַעֲשִׂים הָאט עֶר דֶערִיבֶּער אַלֶע יָארְן גֶעלֶעבְּט מִיט בִּיזֵי-בִּזְיוֹנוֹת וֶוען אַלֶע אַרוּמִיגֶע שֶׁעלְטְן אוּן פַארְשֶׁעמֶען אִים, אוֹיךְ בַּיים לֶעצְטְן טָאג זַיינֶעם זַיין אֵייגֶענֶעם לְוָיָה הָאט מֶען אִים דֶערְנִידֶערְט.

מִיר קִינְדֶער וֶועלְן פְּרִיוְון צוּ בַּאהַאלְטְן אוּנְזֶערֶע גוּטֶע מַעֲשִׂים, זִיךְ נִישְׁט גְרוֹיסְהַאלְטְן דֶערמִיט, אַזוֹי וֶועלְן מִיר זַיין פָּשׁוּט אוּן בַּאשֵׁיידְן. (ע"פ כוכבי אוֹר סיפורים נפלאים).

[וֶוען דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב הָאט דֶערְצֵיילְט דִי צְוֵויי מַעֲשִׂיּוֹת {דֶער בְּלִינְדֶער שְׁפִּילֶער אוּן דֶער קַארְגֶער} הָאט מֶען אִים גֶעפְרֶעגְט: וֶוער אִיז מֶער חָשׁוּבֶ'ער, דֶער בְּלִינְדֶער אָדֶער דֶער קַארְגֶער?" הָאט דֶער בַּעַל שֵׁם גֶעעֶנְטְפֶערְט: "אִין הִימְל וֵוייסְט מֶען אוֹיךְ נִישְׁט". [עַ"פ אנ"ש].

סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת

דִּי שִׂיחוֹת פוּן נָאךְ סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת (5)

ה - הַמְשֵׁךְ דֶער 'צַדִּיק' וָואס אִיז אוֹיף אִים אַרוֹיפְגֶעפַאלְן 'עַצְבוּת'

[אוֹת ה] **אוּן דָאס צוּ פַארְשְׁטֵיין** [דַארְף מֶען וויסְן]: אַז סְ'אִיז בַּאוואוּסְט: אַז דֶער דָאזִיגֶער 'גַשְׁמִיּוּתְ'דִיגֶער וֶועלְט', אִיז נָאר אַ 'מִיטְל פּוּנְקְט' אִינְמִיטְן דִי 'גַלְגַלִּים', ווִי סְ'אִיז עֶרְקְלֶערְט דוּרְךְ דִי 'בַּעֲלֵי־תְכוּנָה'! ['חָכְמַת אַסְטְרָאנָאמְיֶע', דִי גַאנְג פוּן דִי זוּן, לְבָנָה, אוּן שְׁטֶערְנְס – זֶעה: 'רַמְבַּ"ם' הִלְכוֹת קִדּוּשׁ־הַחֹדֶשׁ; סֵפֶר־הַבְּרִית; סֵפֶר־הַתְּכוּנָה פוּן רַבִּי חַיִּים וִויטַאל]! - אוּן כָּל־שֶׁכֵּן קֶעגְן דִי 'עוֹלָמוֹת־הָעֶלְיוֹנִים', וֶוערְט דִי 'גַאנְצֶע וֶועלְט' זִיכֶער נִישְׁט בַּאטְרַאכְט, מֶער ווִי אַ 'פִּינְטֶעלֶע'!

ז - דִי צְוֵויי סָארְט 'שֵׂכֶל'

זָאלְסְט ווִיסְן: אַז סְ'אִיז פַארְהַאן 'צְוֵויי סָארְטְן שֵׂכֶל'! - דָאס זֶענֶען דִי צְוֵויי בְּחִינוֹת פוּן 'אָחוֹר' אוּן 'קֶדֶם' (זֶעה לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן ח"א כא).

דָאס הֵייסְט: אַז סְ'אִיז פַארְהַאן אַזַא סָארְט 'שֵׂכֶל' וָואס דָאס קוּמְט אָן צוּם מֶענְטְשׁ לוֹיטְן 'צַייט', אוּן ווִי מֶער עֶלְטֶער עֶר וֶוערְט, וֵוייסְט עֶר מֶער.

ווִי עֶס שְׁטֵייט (אִיּוֹב לב, ז): "יָמִים יְדַבֵּרוּ [וְרֹב שָׁנִים יֹדִיעוּ חָכְמָה]", "דִי טֶעג רֶעדְן" (דִי טֶעג פוּנֶעם מֶענְטְשׁ, זַיין עֶלְטֶערְקַייט - מַאכְט אַז עֶר זָאל רֶעדְן; [אוּן דִי פִילֶע יָאהְרְן זַיינֶע, זֶענֶען אִים מוֹדִיעַ דָאס קְלוּגְשַׁאפְט]).

אוּן דֶער 'דָאזִיגֶער' שֵׂכֶל' - דָאס אִיז דִי [עֶרְשְׁטֶע אוּנְטֶערְמַאנְטֶע] בְּחִינָה פוּן 'אָחוֹר', וָואס דָאס קוּמְט אָן מִיט אַ 'שְׁפֶּעטֶערֶע צַייט'. וַוייל צוּ דֶער 'דָאזִיגֶער שֵׂכֶל', דַארְף מֶען הָאבְּן 'צַייט'.

אָבֶּער עֶס אִיז פַארְהַאן אַ [אַנְדֶערֶער סָארְט] 'שֵׂכֶל', וָואס דָאס קוּמְט אָן צוּם מֶענְטְשׁ, מִיט אַ 'גְרוֹיסְן שֶׁפַע', מִיט אַ 'גְרוֹיסְן שְׁנֶעלְקַייט', וֵוייניגֶער פוּן אַ סֶעקוּנְדֶע - וַוייל דָאס אִיז 'לְמַעְלָה־מֵהַזְּמַן', 'הֶעכֶער פוּן דִי צַייט', אוּן מֶען דַארְף נִישְׁט הָאבְּן צוּם 'דָאזִיגְן שֵׂכֶל', קַיין שׁוּם 'צַייט'.

אוּן דֶער 'דָאזִיגֶער שֵׂכֶל' - דָאס אִיז דִי [צְוֵוייטֶע אוּנְטֶערְמַאנְטֶע] בְּחִינָה פוּן 'פָּנִים' [קֶדֶם]. דָאס אִיז דִי בְּחִינָה פוּן 'יַעֲקֹב', דִי בְּחִינָה פוּן 'אֱמֶת', ווִי עֶס שְׁטֵייט (תְּהִלִּים כד, ו): "[זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו] מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה", "[דֶער דָאזִיגֶער דוֹר וָואס טוּעֶן דִי גוּטֶע מַעֲשִׂים וָואס שְׁטֵייט דָארְט אוֹיסְגֶערֶעכְנְט], זֵיי זֶענֶען רָאוּי צוּ זוּכְן דַיין פָּנִים דוּ גָאט, אוּן זֵיי וֶוערְן אָנְגֶערוּפְן דִי קִינְדֶער פוּן 'יַעֲקֹב', בִּיז אֵייבִּיג".

ח - סְגוּלָה [רְפוּאָה] פַאר 'פָּאקְן' [שְׁוַוארְצֶע פָּאקְן]

[אוֹת א] נָאךְ שַׁבָּת פַּרְשַׁת וַיְחִי, הָאט רַבֵּינוּ זַ"ל גֶעזָאגְט: [אַז] אִינֶעם דָאזִיגְן 'שָׁלֹשׁ־סְעֻדּוֹת' - אִיז מִיר בַּאוואוּסְט [נִתְגַלֶּה] גֶעוָוארְן, דִי 'סְגוּלָה' [רְפוּאָה] פַאר דִי [קְרֶענְק וָואס הֵייסְט] 'פָּאקְן' ['שְׁוַוארְצֶע פָּאקְן' - וָואס אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר מְסוּכָּנְ'דִיג, אוּן אִיז שׁוֹין בָּרוּךְ־הַשֵּׁם מֶער נִישְׁט פַארְהַאן הַיינְט! - דָאס אִיז נִישְׁט 'ווִינְט פָּאקְן' וָואס מְ'רוּפְט הַיינְט 'טְשִׁיקֶענְפָּאקְס' בְּלַעַ"ז]!

אַז מְ'זָאל נֶעמֶען 'קְרַייד' [זֵייף פוּן וֵוייכֶע עֶרְד]! - אוּן דְרֵיי מָאל מֶער ווִי דָאס וָואג פוּנֶעם 'קְרַייד', זָאל מֶען נֶעמֶען 'זֵייף' [פוּן גֶעוואוּקְסְן אוּן בְּלוּמֶען]! - אוּן פוּן בֵּיידֶע [זֵייפְן] צוּזַאמֶען, זָאל מֶען מַאכְן אַ 'בָּאד' אָפְּצוּבָּאדְן דֶעם קִינְד! - אוּן מְ'זָאל דָאס מַאכְן גְלַייךְ וֶוען דָאס קִינְד הֵייבְּט אָן צוּ בְּרֶענֶען אוּן אָנְגֶעהִיצְט וֶוערְן דֶערְפוּן! - אוּן דָאס וֶועט בְּעֶזְרַת־הַשֵּׁם הֶעלְפְן, אוֹיב דִי גְזֵירָה אִיז נִישְׁט אַזוֹי שְׁטַארְק! - אָבֶּער אוֹיב דִי גְזֵירָה אִיז חַס־וְשָׁלוֹם שְׁטַארְק, וֶועט דָאס דַאן נִישְׁט הֶעלְפְן!

[אוֹת ב] אוּן רַבֵּינוּ זַ"ל הָאט גֶעזָאגְט: אַז דִי 'פָּאקְן קְרֶענְק', אִיז גֶעוָוארְן צוּלִיבּ דֶעם 'חֵטְא־הָעֵגֶל'! - אוּן סְ'אִיז שְׁוֶוער צוּ פַארְשְׁטֵיין דֶעם דָאזִיגְן זַאךְ: עֶס אִיז דָאךְ בַּיי דִי אַנְדֶערֶע פֶעלְקֶער אוֹיךְ פַארְהַאן דֶעם דָאזִיגְן קְרֶענְק?! - [דָאס הֵייסְט: אַז 'חֵטְא־הָעֵגֶל' אִיז דָאךְ נָאר שַׁיָּיךְ בַּיי אִידְן? אִיז פַארְוָואס אִיז בַּיי זֵיי אוֹיךְ פַארְהַאן דֶעם דָאזִיגְן קְרֶענְק?].

נָאר עֶס שְׁטֵייט אִין מִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה פח, א): "אַז סְ'וָואלְט גֶעדַארְפְט זַיין, אַז דִי פֶעלְקֶער זָאלְן נִישְׁט הָאבְּן קַיין שׁוּם קְרֶענְק! (ווִיבַּאלְד סְ'קוּמְט זִיךְ זֵיי 'עוֹלָם־הַזֶּה' פַאר זֵייעֶר חֵלֶק)! - נָאר כְּדֵי זֵיי זָאלְן זִיךְ נִישְׁט טְשֶׁעפֶּענֶען אוּן רֵייצְן מִיט דִי אִידְן [ווִי עֶס שְׁטֵייט (תְּהִלִּים לט, ט): "חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי", דָּוִד־הַמֶּלֶךְ בֶּעט זִיךְ: "דֶעם שַׁאנְד פוּנֶעם שְׁלֶעכְטְן מֶענְטְשׁ וָואס עֶר פַארְשֶׁעמְט מִיר, זָאלְסְטוּ מִיר נִישְׁט גֶעבְּן"] - דֶערִיבֶּער הָאט מֶען זֵיי גֶעגֶעבְּן אַלֶע קְרֶענְק וָואס אִידְן הָאבְּן"!

אוּן אַזוֹי־ווִי רַשִׁ"י עֶרְקְלֶערְט אוֹיפְן [אוּנְטֶערְמַאנְטְן] פָּסוּק: "חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי" - "[דֶעם שַׁאנְד פוּנֶעם שְׁלֶעכְטְן מֶענְטְשׁ וָואס עֶר פַארְשֶׁעמְט מִיר, זָאלְסְטוּ מִיר נִישְׁט גֶעבְּן!] - בְּרֶענְג אוֹיךְ אוֹיף אִים [דֶעם שְׁלֶעכְטְן מֶענְטְשׁ], 'קְרֶעץ' אוּן 'וֵוייטָאג'! כְּדֵי זֵיי זָאלְן מִיר נִישְׁט קֶענֶען זָאגְן [אוּן פַארְשֶׁעמֶען]: 'עֶטְס וֶוערְטְס גֶעשְׁלָאגְן מִיט קְרֶענְק אוּן אוּנְז נִישְׁט'! - אוּן דִי 'דָאזִיגֶע תְּפִלָּה' פוּן 'דָוִד־הַמֶּלֶךְ' הָאט גוֹרֵם גֶעוֶוען, אַז מְ'זָאל גֶעבְּן פַאר דִי פֶעלְקֶער, 'יִסּוּרִים' אוּן 'קְרֶענְק'"!

אוּן נָאךְ אִיז שְׁוֶוער לִכְאוֹרָה: סְ'אִיז דָאךְ זִיכֶער אוֹיךְ גֶעוֶוען פַארְן 'חֵטְא־הָעֵגֶל', דֶער דָאזִיגֶער קְרֶענְק?!

נָאר קוֹדֶם אִיז דָאס נִישְׁט גֶעוֶוען אַזַא שְׁוֶוערֶע קְרֶענְק; דַאן זֶענֶען דִי 'פָּאקְן' גֶעוֶוען, צוּלִיבּ דִי בְּלוּט וָואס דִי קִינְד זֵייגְט פוּן זַיין מַאמֶע, ווִי סְ'אִיז בַּאוואוּסְט פַאר דִי 'חַכְמֵי־הָרוֹפְאִים' - אָבֶּער דָאס אִיז נָאךְ דַאן נִישְׁט גֶעוֶוען אַזַא שְׁוֶוערֶע קְרֶענְק, אַז סְ'זָאל זַיין מְסוּכָּן צוּ שְׁטַארְבְּן דֶערְפוּן חַס־וְשָׁלוֹם, אַזוֹי־ווִי יֶעצְט. אוּן דָאס אִיז גֶעוָוארְן צוּלִיבְּן אוּנְטֶערְמַאנְטְן זִינְד [פוּן 'חֵטְא־הָעֵגֶל].

[אוֹת ג] אוֹיךְ אִיז דָאס אַבִּיסְל מְרוּמָּז אִין 'סֵפֶר יִרְמְיָה', דָארְט וֶוערְט דָאס אַלֶעס מְרוּמָּז אִינֶעם זֶעלְבְּן פָּסוּק (ב, כב): "גַּם כִּי תְּכַבְּסִי בַּנֶּתֶר, וְתַרְבִּי לָךְ בֹּרִית, נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי", "אֲפִילוּ וֶוען דוּ וֶועסְט זִיךְ וַואשְׁן מִיט 'קְרַייד'", אוּן דוּ וֶועסְט דִיר מֶערְן 'זֵייף' - אִיז דַיין זִינְד פָּארְט גֶעצֵייכְנְט פַאר מִיר".

זָאגְט רַשִׁ"י: "[עֲוֹנֵךְ, דַיין זִינְד:] אוֹיפְן 'זִינְד פוּנֶעם עֵגֶל'. נֶתֶר: דָאס טַייטְשׁ אוֹיף לַעַ"ז [פְרַאנְצוֹיזִישׁ אִידִישׁ]: 'קְרַייד'. בּוֹרִית: זֵייף". (קוּמְט אוֹיס: אַז דָא אִיז מְרוּמָּז דִי סוֹד פוּנֶעם אוּנְטֶערְמַאנְטְן

'סְגוּלָה', וָואס דָאס קוּמְט נָאךְ פוּנֶעם 'חֵטְא־הָעֵגֶל'. דָאס אִיז: זִיךְ צוּ וַואשְׁן מִיט 'קְרַייד', אוּן צוּ פַארְמֶערְן 'זֵייף'). אוּן פַארְשְׁטֵיי וואוּנְדֶער!

(זֶעה נָאךְ וֶועגְן 'פָּאקְן': שִׂיחוֹת־הָרַ"ן קפט; חַיֵּי־מוֹהֲרַ"ן פב; לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת ח"א סז; יְמֵי־מוֹהֲרַנַ"ת ח"א ט; אֲבָנֶי"הָ־בַּרְזֶל; שִׂיחוֹת־וְסִפּוּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ"ל לד).

ט - אַ מַעֲשֶׂה פוּנֶעם רֶבִּינְ'ס יוּנְגֶע יָאהְרְן:

אֵיינְמָאל אִיז מֶען גֶעקוּמֶען צוּ אִים מִיט אַ 'פִּדְיוֹן', אַז עֶר זָאל מִתְפַּלֵל זַיין אוֹיף אַ קִינְד מִיטְן נָאמֶען: "שָׂרָה אֶסְתֵּר בַּת יְהוּדִית". אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט: "אַז זִי וֶועט שְׁטַארְבְּן"! - אוּן אַזוֹי אִיז טַאקֶע גֶעוֶוען. וּבְאֵלּוּ הַתֵּבוֹת "מֵתָה" "וַיִּבְאַשׁ" נִתְגַּלָּה לוֹ זֹאת. "מֵתָ'ה וַ'יִּ'בְ'אַ'שׁ", רָאשֵׁי־תֵּבוֹת: שָׂ'רָה אֶ'סְתֵּר בַּ'ת יְ'הוּדִית. וַ', מֵתָה. הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ.

הָאט עֶר גֶעזָאגְט: אַז עֶר הָאט דָאס גֶעוואוּסְט פוּן דִי 'הֵיילִיגֶע תּוֹרָה', וַוייל עֶר הָאט דֶעמָאלְס גֶעזֶעהְן אַ פָּסוּק (שְׁמוֹת ז, כא): "וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאֹר מֵתָה וַיִּבְאַשׁ". אוּן בַּיי דִי דָאזִיגֶע וֶוערְטֶער: "מֵתָה וַיִּבְאַשׁ", אִיז אִים דָאס נִתְגַּלֶה גֶעוָוארְן. וַוייל דִי וֶוערְטֶער: "מֵתָ'ה וַ'יִּ'בְ'אַ'שׁ", אִיז דִי רָאשֵׁי־תֵּיבוֹת: פוּן דָאס קִינְדְ'ס נָאמֶען: שָׂ'רָה אֶ'סְתֵּר בַּ'ת יְ'הוּדִית, וַ', מֵ'תָ'ה - הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ זָאל אוּנְז אָפְּהִיטְן.

י - עֶר הָאט אָנְגֶעוָוארְנְט פַאר זַיינֶע מֶענְטְשְׁן

עֶר הָאט אָנְגֶעוָוארְנְט פַאר זַיינֶע מֶענְטְשְׁן: אַז אוֹיבּ סְ'וֶועט זִיךְ זֵיי חַס־וְשָׁלוֹם טְרֶעפְן אַ 'נִישְׁט רֵיינֶע פַּאסִירוּנְג" (שְׁמוּאֵל־א כ, כו) - זָאל מֶען גְלַייךְ תֵּיכֶף־וּמִיַּד גֵיין אִין מִקְוֶה זִיךְ צוּ טוּבְלְ'ן"!

וַוייל דוּרְךְ דִי 'פַּאסִירוּנְג' חַס־וְשָׁלוֹם, וֶוערְט דֶערְפוּן וָואס סְ'וֶוערְט דֶערְפוּן, דֶערִיבֶּער אִיז זֵייעֶר גוּט: אַז נָאךְ פַאר עֶס הֵייבְּט עֶפֶּעס אָן צוּ גֶעשֶׁעהְן דֶערְפוּן חַס־וְשָׁלוֹם - זָאל זִיךְ דֶער מֶענְטְשׁ מַקְדִים זַיין אוּן זִיךְ טוֹבְלְ'ן אוּן רֵיינִיגְן.

אוּן עֶר הָאט זֵייעֶר אָנְגֶעוָוארְנְט: "אַז דֶער מֶענְטְשׁ זָאל זִיךְ בִּכְלַל נִישְׁט דֶערְשְׁרֶעקְן דֶערְפוּן"! - וַוייל דִי זָארְג אוּן מָרָה־שְׁחוֹרָה אוֹיף דֶעם זַאךְ, טוּט זֵייעֶר שֶׁעדִיגְן.

אוּן סְפֶּעצִיעֶל נָאכְדֶעם וָואס עֶר הָאט שׁוֹין אַנְטְפְּלֶעקְט דִי דָאזִיגֶע 'צֶען קַאפִּיטְלֶעךְ תְּהִלִּים' [תִּיקּוּן־הַכְּלָלִי] וָואס זֶענֶען מְסוּגָל צוּ פַארְרֶעכְטְן דֶעם דָאזִיגְן זִינְד [פוּן פְּגַם־הַבְּרִית] - דָאס זֶענֶען: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב; נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"ן - וִוי סְ'אִיז שׁוֹין לַאנְג עֶרְקְלֶערְט אִין דִי גֶעדְרוּקְטֶע סְפָרִים (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן ח"א רה; ח"ב צב; סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, קֶרִי ח"ב ה; שִׂיחוֹת־הָרַ"ן קמא; חַיֵּי־מוֹהֲרַ"ן רכה).

דֶעמָאלְס הָאט עֶר גֶעזָאגְט: אַז וֶוער סְ'וֶועט זוֹכֶה זַיין דָאס מְקַיֵּים צוּ זַיין, צוּ זָאגְן דִי דָאזִיגֶע אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע 'צֶען קַאפִּיטְלֶעךְ תְּהִלִּים' [תִּיקּוּן־הַכְּלָלִי], אִין יֶענֶעם טָאג וָואס דָאס וֶועט אִים חַס־וְשָׁלוֹם פַּאסִירְן - וֶועט דַאן זִיכֶער פַארְרָאכְטְן וֶוערְן זַיין זִינְד, אוּן עֶר דַארְף זִיךְ מֶער נִישְׁט זָארְגְן!

אוֹיךְ הָאט עֶר זֵייעֶר גֶעשְׁפֶּעט פוּן דִי דָאזִיגֶע חֲסִידִים אוּן עֶרְלִיכֶע אִידְן: וָואס וֶוען עֶס קוּמְט צוּ זֵיי 'עֶפֶּעס אַ הִרְהוּר', דֶערְשְׁרֶעקְן זֵיי זִיךְ: "אַז זֵיי זָאלְן נִישְׁט צוּקוּמֶען צוּ קַיין מִקְרֶה"! - אוּן דֶערְפַאר זֶענֶען זֵיי אַיינְגֶעוואוֹינְט בְּהֶיְתֵּר, צוּלִיבְּן פַּחַד אַז זֵיי זָאלְן נִישְׁט צוּקוּמֶען צוּ קַיין 'מִקְרֶה'. אוּן רַבֵּינוּ זַ"ל הָאט זֵייעֶר גֶעשְׁפֶּעט דֶערְפוּן.

אוּן זַיין עִיקָר כַּוָונָה אִיז גֶעוֶוען: אַז דֶער מֶענְטְשׁ דַארְף זִיךְ בִּכְלַל נִישְׁט דֶערְשְׁרֶעקְן אוּן זִיךְ פָּארְכְטְן פוּן אַזֶעלְכֶע זַאכְן, אוּן עֶר זָאל בִּכְלַל נִישְׁט טְרַאכְטְן קַיין מַחֲשָׁבוֹת אִין דֶעם זַאךְ!

נָאר עֶר זָאל זַיין וִוי אַ גִיבּוֹר חַיִל, צוּ שְׁטֵיין קֶעגְן זַיין תַּאֲוָה. אוּן עֶר זָאל זִיךְ אִינְגַאנְצְן מַסִיחַ דַעַת זַיין דֶערְפוּן, אוּן זִיךְ בִּכְלַל נִישְׁט דֶערְשְׁרֶעקְן. אוּן "דֶער בַּאשֶׁעפֶער וֶועט טוּהְן וָואס אִיז גוּט אִין זַיינֶע אוֹיגְן" (עַל־פִּי שְׁמוּאֵל־ב י, יב), וָואס עֶר וִויל.

אוּן דֶער רֶבִּי הָאט מְרַמֵז גֶעוֶוען אִין זַיינֶע וֶוערְטֶער: אַז דָאס אִיז דֶער בְּחִינָה פוּן דֶער פְּגַם פוּן 'דָוִד הַמֶּלֶךְ' עָלָיו־הַשָּׁלוֹם, בַּיי 'דִי מַעֲשֶׂה פוּן 'בַּת־שֶׁבַע' (שְׁמוּאֵל־ב, פֶּרֶק יא). אוּן עֶר הָאט דָאס נִישְׁט גוּט עֶרְקְלֶערְט.

אוּן מֶען דַארְף זִיךְ זֵייעֶר שְׁטַארְקְן מִיט שִׂמְחָה שְׁטֶענְדִיג. אוּן עֶר זָאל בִּכְלַל נִישְׁט וֶוערְן גֶעפַאלְן בַּיי זִיךְ, פוּן קַיין שׁוּם זַאךְ אוֹיף דֶער וֶועלְט, אֲפִילוּ אוֹיבּ עֶס וֶועט אִיבֶּערְגֵיין אוֹיף אִים כָאטְשׁ וָואס סְ'זָאל נָאר זַיין.

אוּן אוֹיבּ עֶר וֶועט זַיין שְׁטַארְק בַּיי זִיךְ, אוּן עֶר וֶועט זִיךְ בִּכְלַל נִישְׁט דֶערְשְׁרֶעקְן, אוּן עֶר וֶועט גָארְנִישְׁט טְרַאכְטְן קַיין 'מַחֲשָׁבוֹת' (וָואס מְ'רוּפְט דָאס: 'אִיבֶּערְטְרַאכְטְן'), אוּן עֶר וֶועט גֵיין מִיט זַיין תְּמִימוּת מִיט שִׂמְחָה - וֶועט עֶר צוּם סוֹף זוֹכֶה זַיין אַרִיבֶּערְצוּגֵיין אוֹיף אַלֶעס בְּשָׁלוֹם.

אוּן דִי דָאזִיגֶע זַאכְן, קֶען מֶען נִישְׁט עֶרְקְלֶערְן שְׁרִיפְטְלֶעךְ. "וְעָרוּם יָבִין לַאֲשׁוּרוֹ" (מִשְׁלֵי יד, טו). "אוּן אַ קְלוּגֶער מֶענְטְשׁ פַארְשְׁטֵייט וָואס סְ'אִיז רִיכְטִיג פַאר אִים".

יא - דֶער בֶּן־מֶלֶךְ וָואס אִיז דֶערְוַוייטֶערְט גֶעוָוארְן פוּן זַיין טַאטְן

נָאךְ אַ מַעֲשֶׂה, וָואס דֶער רֶבִּי הָאט דָאס דֶערְצֵיילְט אִין 'שַׁבָּת־חֲנוּכָּה', אוּן דָאס אִיז פַארְגֶעסְן גֶעוָוארְן:

פוּן אַ 'בֶּן־מֶלֶךְ' וָואס אִיז דֶערְוַוייטֶערְט גֶעוָוארְן פוּן זַיין טַאטְן וְכוּ', אוּן עֶר הָאט זִיךְ זֵייעֶר גֶעבֶּענְקְט וְכוּ' וְכוּ'.

אוּן סְ'אִיז אִים אָנְגֶעקוּמֶען אַ בְּרִיוו פוּן זַיין טַאטְן, אוּן עֶר הָאט זִיךְ זֵייעֶר גֶעטְשַׁאטְשְׁקֶעט דֶערְמִיט, אוּן עֶר הָאט זִיךְ נָאךְ אַלְץ זֵייעֶר גֶעבֶּענְקְט. אוּן עֶר הָאט גֶעבֶּענְקְט: "אַז זַיין טַאטֶע זָאל אִים כָאטְשׁ דֶערְלַאנְגֶען זַיין הַאנְט"! - אוּן אוֹיבּ זַיין טַאטֶע וָואלְט אִים דֶערְלַאנְגְט זַיין הַאנְט - וָואלְט עֶר דָאס גֶעהַאלְזְט אוּן גֶעקוּשְׁט.

נָאכְדֶעם הָאט זִיךְ דֶער 'בֶּן־מֶלֶךְ' מְיַישֵּׁב גֶעוֶוען: "דֶער דָאזִיגֶער כְּתַב, אִיז דָאךְ, דָאס 'הַאנְט־שְׁרִיפְט פוּנֶעם קֶענִיג אַלֵיינְס' - אוֹיבּ אַזוֹי, אִיז דָאס דָאךְ דָאס 'הַאנְט פוּנֶעם קֶענִיג' וְכוּ' וְכוּ'".

(דָאס אַלֶעס אִיז נִישְׁט גֶעשְׁרִיבְּן גֶעוָוארְן רִיכְטִיג, וַוייל דָאס אִיז פַארְגֶעסְן גֶעוָוארְן - וַוייל סְ'אִיז נִישְׁט גֶעשְׁרִיבְּן גֶעוָוארְן בַּאצַייטְנְס).

תָּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם בָּרוּךְ הַ"נּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ, וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה" (יְשַׁעְיָה מ, כט).

"גֶעלוֹיבְּט אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער,
"וָואס עֶר גִיבְּט כֹּחַ פַאר דִי מִידֶע;
אוּן פַאר דֶעם וָואס הָאט נִישְׁט קַיין כֹּחַ,
טוּט עֶר מֶערְן שְׁטַארְקֵייט".

נאמען: ____________

לאמיר זיין פאר'הערן

די שִׂיחוֹת פון נָאךְ סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת (5)

א. וואספארא סגולה זאגט דער רבי אויף פאקין ר"ל?

- ☐ מ'מאכט א באד פאר די קינד מיט קרייד און דריי מאל אזויפיל זייף
- ☐ מ'מאכט א באד פאר די קינד מיט זייף און דריי מאל אזויפיל קרייד
- ☐ מ'מאכט א באד פאר די קינד מיט קרייד און צוויי מאל אזויפיל זייף

ב. פון וואס איז געקומען די קרענק ביז א סכנה ר"ל?

- ☐ פון נישט א קלארע לופט
- ☐ פון געוויסע עסן
- ☐ פון חטא העגל

ג. פארוואס איז נישט גוט אראפגעשריבן די מעשה וואס דער רבי האט דערציילט שבת חנוכה?

- ☐ ווייל דער רבי האט עס דערציילט נאר מיט רמזים
- ☐ ווייל מ'האט עס נישט גלייך אראפגשריבן
- ☐ ווייל מ'האט עס לכתחלה נישט קלאר ארפגעשריבן

ד. האסטו געלערנט די מעשה פון די וואך?

- ☐ יא
- ☐ ניין
- ☐ איך האב געוואלט

טיפער געטראכט

וואס זענען די צעהן קאפיטלאך תהלים וואס ווערן אנגערופן תיקון הכללי?

תשובות אויף די פריערדיגע וואך

אוואו נאך דער צײלט דער רבי אין ספורי מעשיות וועגן א"קנעבט"?

אין מעשה י"א דער בן השפחה - אִיךְ פַארְקוֹיף מִיךְ צוּ דִיר פַאר אַ קְנֶעכְט פַאר דֶעם בְּרוֹיט

אין מעשה י"ג דעם צוויטן טאג - דֶער מֶלֶךְ דֶער אַבְזָר הַנַ"ל. עֶר הָאט בַּיי זֵיי אִיבֶּער גִילָאזְט. דִי דְרַיי כְּתוֹת קְנֶעכְט

וויפל מאל ווערט דערציילט אין סיפורי מעשיות וועגן איינער וואס "שרייט"? 16 מאל

אין די ערשטע מעשה וָואס דָארְט אִיז גִשְׁטַאנֶען אִיר קְלָאגְן און אִיר גִשְׁרֵייי

אין די צווייטע מעשה און דֶער זון שְׁרַייט גְלֵייבְּט מִיר אִיךְ הָאב גִיבְּרַאכְט אַ שִׁיף מִיט סְחוֹרָה

אין די דריטע מעשה טוט דֶער בּוֹים אַ גְרוֹיסֶע גִשְׁרֵייי

אין די דריטע מעשה און הָאבִּין אָן גִיהוֹיבִּין צוּ שְׁרַייעֶן אויף זֵייעֶרע יָאר און טֶעג

אין די דריטע מעשה און הָאט אָן גִיהוֹיבִּין צוּ שְׁרַייעֶן צוּם אַנְדֶערִין אויף זַיינֶע יָאר און טֶעג

אין די דריטע מעשה הָאט עֶר אָן גִיהוֹיבִּין צוּ שְׁרַייעֶן אויף זִיךְ

אין די זיבעטע מעשה און עֶר הָאט אָן גִיהוֹיבִּין צוּ שְׁרַייעֶן. גִיוַואלְד. גִיוַואלְד

אין די ניינטע מעשה הָאט אויף אִים דֶער תָּם דֶער מִינִיסְטֶער אַ גִשְׁרֵייי גִיטָאן

אין די צענטע מעשה הָאט עֶר אָנְגִיהוֹיבְּן צוּ שְׁרַייעֶן צוּ אִיר

אין די עלווטע מעשה הֵייבְּט מֶען אִים אָן תֵּיכֶף צוּ יָאגִין. און מֶע יָאגְט. און עֶר שְׁרַייט

אין די עלווטע מעשה הָאט אויף אִים דֶער סוֹחֵר אַ גִשְׁרֵייי גִיטָאן

אין די צוועלווטע מעשה דָאס גִשְׁרֵייי אִיז. וָואס אֵיינֶער הָאט זַיין פָאטֶער און מוּטֶער גִיקוֹילִיט

אין די צוועלווטע מעשה הָאבִּין זֵיי אָנְגִיהוֹיבִּין צוּ שְׁרַייעֶן. סֶע שְׁטִינְקְט זֵייעֶר

אין די דרייצנסטע מעשה הָאבְּן זֵיי ווִידֶער אָנְגִיהוֹיבְּן צוּ שְׁרַייעֶן עֶסְן

אין די דרייצנסטע מעשה אִיטְלִיכֶער שְׁרַייט אויף זַיין חִסָּרוֹן

אין די דרייצנסטע מעשה און סֶע שְׁרַייט תָּמִיד דָאס הַארְץ אַז סֶע זָאל קוּמֶען צוּ דֶעם קְוַואל

דעם רבינ'ס מעשיות

לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת אַז אִיטְלֶעכְס וָוארְט וָואס דָא שְׁטֵייט אִין דֶעם הֵיילִיגְן סֵפֶר, אִיז 'קוֹדֶשׁ־קָדָשִׁים', לוֹטֶער 'סוֹדוֹת־הַתּוֹרָה'. מֶען זָאל נִישְׁט מֵיינֶען: "אַז דָאס זֶענֶען חַס־וְשָׁלוֹם פְּרָאסְטֶע מַעֲשִׂיּוֹת"!

צו ענטפערן בחינות און אריינגיין אינעם גורל, 02-5333372 צו באקומען דעם גליון אין מייל- m025345040@gmail.com